

2004

SV

Europeiska unionen
Regionalpolitik

I regionernas tjänst

Innehåll

3	Förord
4	Förteckning över viktiga förkortningar
5	Några milstolpar
6	Varför?
8	För vem?
12	Hur?
18	Vilka är stegen?
20	Till vilken nytta?
24	Med vilka resultat?
26	Och framtiden?
30	Regionernas och lokalsamhällenas röst: Regionkommittén
31	Information och öppenhet
32	Regionalpolitiken och den övriga EU-politiken
33	Publikationer
34	Lagstiftning som omfattar strukturfonderna och Sammanhållningsfonden

Fotografier: De flesta fotografierna i broschyren illustrerar projekt som finansieras av strukturfonderna och strukturinstrument.

En stor mängd övrig information om Europeiska unionen finns tillgänglig på Internet via Europa-servern (<http://europa.eu.int>).

Kataloguppgifter finns i slutet av publikationen.

Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer, 2004.

ISBN 92-894-7338-X

© Europeiska gemenskaperna, 2004
Kopiering tillåten med angivande av källan.

Printed in Belgium

TRYCKT PÅ ICKE KLORBLEKT PAPPER

***Europe Direct är en tjänst som hjälper dig att hitta svar
på dina frågor om Europeiska unionen.***

Nytt avgiftsfritt telefonnummer:

00 800 6 7 8 9 10 11

Förord

EU:s regionalpolitik är en politik som främjar solidariteten. Genom den anslås mer än en tredjedel av EU:s budget till att minska skillnaderna mellan regionerna i fråga om utveckling och mellan medborgarna när det gäller välbefinnande. Unionens målsättning med politiken är att hjälpa regioner som släpar efter att komma ikapp, omstrukturera industriella regioner på tillbakagång, diversifiera ekonomin i landsbygdsområden där jordbruket är på tillbakagång och få stadsområden på nedgång att återhämta sig. Den har som huvuduppgift att skapa arbetstillfällen. Den strävar kort sagt efter att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella "sammanhållningen" i unionen.

Solidaritetspolitiken är något mer än bara vackra ord. I synnerhet hjälper regionalpolitiken människor att hitta arbete och få ett bättre liv i det land, den region, stadsdel eller by som de lever i. Den gör det möjligt för perifera regioner att komma närmare de stora centrumerna för ekonomisk utveckling med hjälp av motorvägar, höghastighetståg och flygplatser. Små och medelstora företag skapas i eftersatta regioner. Miljön i gamla övergivna industriområden förbättras. Informationsmiljön får fotfäste i landsbygdsområden. Utbildningar och tjänster som rör fritidsverksamhet etableras i förorterna.

Sedan 2000 har regionalpolitiken även gett omfattande stöd till ekonomisk utveckling i länder som ansöker om medlemskap i Europeiska unionen. Den 1 maj 2004 välkomnade den europeiska familjen tio av dessa. Denna viktiga händelse är en historisk möjlighet för Europa och en utmaning för regionalpolitiken: i ett enda slag breddades skillnaderna i unionen. Det kommer att bli nödvändigt att bemöta både de enorma behoven hos de nya medlemsstaterna och de svårigheter som kvarstår i resten av unionen.

EU:s regionalpolitik kommer därför att bli viktigare än någonsin. Den är inte omodern. Det är ingen välgörenhetspolitik. Den består inte enbart av omfördelning av resurser. Den eftersträvar i stället att skapa nya resurser. Det är inte en politik som "kommer uppifrån" utan en decentraliserad politik som är grundad på partnerskap med delat ansvar och där konkreta projekt administreras på plats. Det är också en politik där utbyte av kunskap, teknik och framgångsrika metoder sker och där samarbetsnätverk utvecklas i hela Europa. Det är en samordnad politik som ger utrymme för initiativ och, vilket är ännu viktigare, uppmuntrar och stärker regionerna. Den kan inte ersättas av en politik som endast utgörs av anbudsfordringar på europeisk nivå. Detta framkommer tydligt i debatten om regionalpolitikens framtid som inleddes i hela unionen år 2000.

Resultaten från denna debatt är följande: Under ca 15 år har värdet av regionalpolitiken provats. Den kommer att kunna möta utmaningarna om dess mål, resurser och metoder justeras så att de tillgodoser de nya uppgifterna som utvidgningen medför och de växande uppgifter som globaliseringen av ekonomin skapat. Detta är målet med reformförslaget för den programperiod som börjar den 1 januari 2007 och som Europeiska kommissionen nyligen presenterade efter tre års debatt.

Genom denna broschyr kan var och en upptäcka möjligheterna med en politik som, mer än något annat, står i regionernas och deras medborgares tjänst.

Förteckning över viktiga förkortningar

BNP	Bruttonationalprodukt
CÖE	Länderna i Central- och Östeuropa
EIB	Europeiska investeringsbanken
ERUF	Europeiska regionala utvecklingsfonden
ESF	Europeiska socialfonden
EU	Europeiska unionen
EUGFJ	Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket
EUSF	Europeiska unionens solidaritetsfond
FFU	Fonden för fiskets utveckling
FoU	Forskning och utveckling
ISPA	Instrument för strukturpolitik inför anslutningen
Phare	Program för ekonomiskt stöd till partnerländerna i Central- och Östeuropa
ReK	Regionkommittén
Sapard	Program för jordbruk och landsbygdens utveckling i kandidatländerna
SMF	Små och medelstora företag

Några milstolpar

- 1957** De länder som skrev under Romfördraget betonar i ingressen att de är angelägna att "stärka den ekonomiska gemenskapen mellan sina länder och att trygga en harmonisk utveckling genom att minska klyftan mellan olika regioner samt eftersläpningen för mindre gynnade regioner".
- 1958** Två sektoriella fonder upprättas: Europeiska socialfonden (ESF) och Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ).
- 1975** Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) skapas för att en del av medlemsstaternas bidrag skall slussas vidare till mindre gynnade regioner.
- 1986** Genom Europeiska enhetsakten skapas en verklig sammanhållningspolitik som kan motverka de negativa effekter som den inre marknaden har för de sydligaste medlemsstaterna och andra mindre gynnade regioner.
- 1989–1993** Enligt beslut på Europeiska rådets möte i Bryssel (februari 1988) reformeras solidaritetsfonderna, som därefter kallas strukturfonderna, och får ett anslag på 68 miljarder ecu (1997 års priser).
- 1992** I fördraget om Europeiska unionen som träder i kraft 1993, får sammanhållningen för första gången status som ett av Europeiska unionens grundläggande mål, i likhet med Ekonomiska och monetära unionen och den inre marknaden. Genom detta fördrag upprättas även Sammanhållningsfonden, som finansierar projekt på miljö- och transportområdet i de minst gynnade medlemsstaterna.
- 1994–1999** Enligt beslut på Europeiska rådets möte i Edinburgh (december 1992) anslås nästan 200 miljarder ecu (1999 års priser) till sammanhållningspolitiken, vilket motsvarar en tredjedel av EU-budgeten. Fonden för fiskets utveckling (FFU) inrättas för att komplettera strukturfonderna. Enligt beslut på Europeiska rådets möte i Berlin (mars 1999) reformeras strukturfonderna och delvis även det sätt på vilket Sammanhållningsfonden drivs. Till dessa fonder avsätts sammanlagt mer än 30 miljarder euro årligen under åren 2000–2006, vilket motsvarar 213 miljarder euro över sju år. Instrumentet för strukturpolitik inför anslutningen (ISPA) och programmet för jordbruk och landsbygds utveckling (Sapard) kompletterar Phare-programmet, som funnits sedan 1989, och stöder den ekonomiska och sociala utvecklingen samt värnar om miljön i de central- och östeuropeiska kandidatländerna.
- 2000–2001** Vid Europeiska rådets möte i Lissabon (mars 2000) antas en strategi som är inriktad på sysselsättning och avsedd att göra unionen till "den mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomin i världen år 2010". Vid Europeiska rådets möte i Göteborg (juni 2001) kompletteras denna strategi med att även omfatta en hållbar utveckling.
- 2002** Europeiska rådets möte i Köpenhamn (december 2002) resulterar i ett avtal om villkoren för anslutning av tio nya medlemsstater till unionen.
- 2004** Den 18 februari presenterar Europeiska kommissionen sina förslag till reformering av sammanhållningspolitiken för perioden 2007–2013: "Ett nytt partnerskap för sammanhållning: konvergens, konkurrenskraft, samarbete." Den 1 maj blir Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern medlemmar i Europeiska unionen.

Varför?

Europeiska unionen är ett av de mest framgångsrika ekonomiska områdena i världen. Efter anslutningen av 10 nya medlemsstater den 1 maj 2004 utgörs dess inre marknad och mänskliga potential av mer än 450 miljoner medborgare. Men ekonomiska och sociala skillnader mellan medlemsstaterna och regionerna försvagar den totala dynamiska kraften. Dessa skillnader är dubbelt så stora i ett EU med 25 medlemsstater, med sina 254 regioner, än de var i det EU som hade 15 medlemsstater.

Skillnader

Skillnaderna i inkomst och sysselsättning har minskat i Europeiska unionen som helhet under de senaste tio åren och i synnerhet sedan mitten av 1990-talet. Mellan 1994 och 2001 översteg ökningen av BNP per capita i "sammanhållningsländerna" (se s. 8) den genomsnittliga ökningen i EU med 1 %, även om Irland, som har haft en exceptionell utveckling, inte är medräknat, och i alla dessa länder, med undantag för Grekland, har andelen befolkning som har ett jobb ökat avsevärt mycket snabbare än genomsnittet.

Dessa skillnader har dock ökat efter anslutningen av de nya medlemsstaterna. Samtidigt som BNP i det nya EU med 25 medlemsstater endast är 5 % högre än tidigare, är den genomsnittliga BNP per capita i de nya medlemsstaterna mindre än hälften jämfört med genomsnittet i unionen innan de nya staterna anslöts, och endast 56 % av befolkningen i arbetsför ålder har ett jobb, jämfört med 64 % när unionen hade 15 medlemsstater.

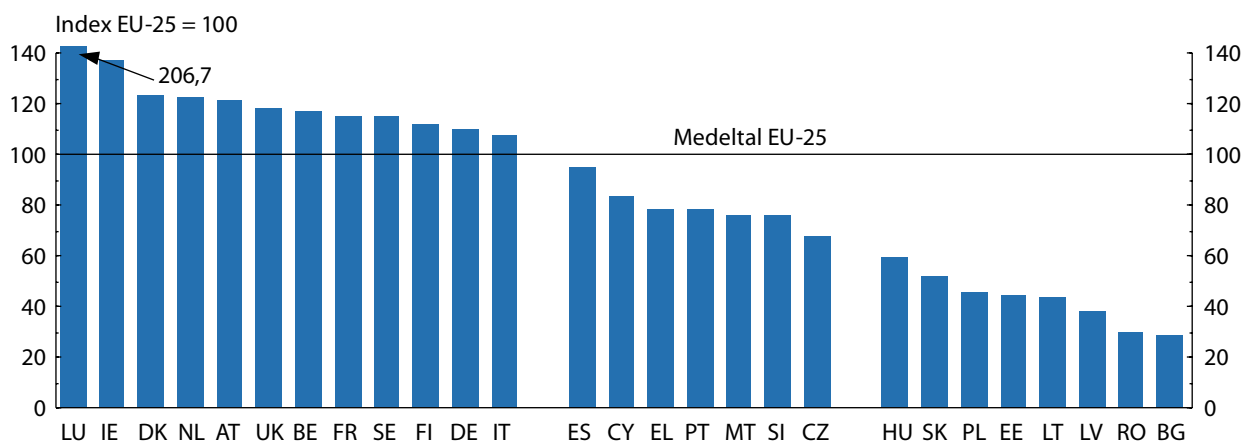
Strukturfondernas mål 1 (ekonomisk utveckling i de minst gynnade regionerna) omfattar de nya medlemsstaternas hela territorium och nästan 98 % av befolkningen, varav två

tredjedelar bor i regioner som har en BNP per capita som är lägre än hälften av den genomsnittliga BNP för EU med 25 medlemsstater. När det gäller sysselsättningen, är det stora variationer mellan medlemsstaternas arbetslöshetsprocent (uppgifter från 2002): från 2 % i Tyrolen (Österrike) och 3,3 % i Cypern till 29 % i La Réunion (Frankrike) och 26,3 % i regionen Lubuskie (Polen). Utanför de minst gynnade regionerna, finns många regioner och städer som befinner sig i ett mellanläge med områden där stora ekonomiska och sociala problem växer.

Alla européer har, kort sagt, olika förutsättningar att möta globaliseringens utmaningar beroende på om de bor i en region som är framgångsrik eller en som släpar efter i utvecklingen, ett dynamiskt eller krisdrabbat område, en stad eller på landsbygden, ett perifert eller isolerat område, eller ett av unionens stora ekonomiska centrum.

BNP per capita, 2002

Källa: Eurostat, nationella redovisningar.

Varför?

Solidaritet

Huvudansvaret för sysselsättning, utbildning, företagens konkurrenskraft och investeringar i infrastruktur, informationsmiljön, forskning, miljöns kvalitet ligger hos myndigheterna och de ekonomiska aktörerna i varje medlemsstat och region. Men inte enbart ...

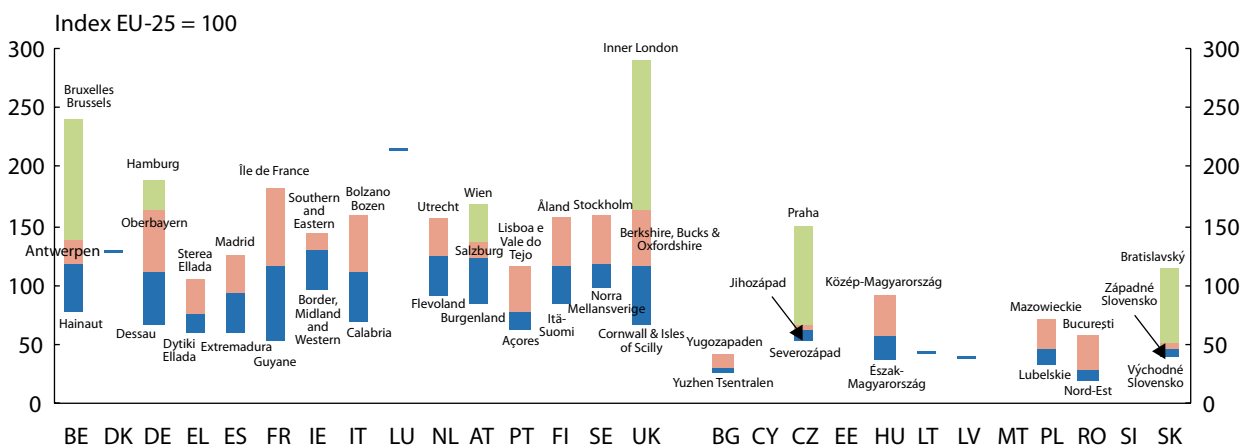
Den europeiska solidariteten nämns faktiskt redan i inledningen till fördraget om Europeiska unionen. I fördraget anges att gemenskapen skall agera för att stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen och särskilt sträva efter att minska skillnaderna i utvecklingsnivå i de olika regionerna. Det är orsaken till att medlemsstaterna deltar i en **europeisk regionalpolitik** som delfinansieras av de europeiska fonderna, strukturfonderna och Sammanhållningsfonden, som ger uttryck för gemenskapens solidaritet.

Denna politik är dock inte enbart av finansiell betydelse. Dess mål är inte enbart att omfördela resurser, utan att skapa nya genom att investera i den potential som finns i regionerna och samhällena. Den eftersträvar också att skapa ett "mervärde" i utvecklingsverksamheten, närmare bestämt en europeisk dimension. Med andra ord, att stödja en gemensam syn och gemensamma åtgärder samt främja en europeisk modell för regional utveckling: det är inom detta område möjligheterna finns för Europas regioner i en alltmer global värld.

Jämlikhet för alla.

BNP per capita per land samt regionala ytterligheter, 2001

Källa: Eurostat, regionernas redovisningar.

För vem?

Erfarenheterna har lärt oss att regionalpolitiken endast är effektiv när dess verksamhet koncentreras på ett begränsat antal tillräckligt stora territorier. Det är orsaken till att de regler för strukturfonderna som antogs 1999 tog hänsyn till behovet av att minska antalet stödprogram och klargöra kriterierna för urvalet av regioner som var i störst behov av offentligt stöd för sin utveckling. Dessutom har en del av strukturfonderna avsatts till missgynnade sociala grupper över hela Europeiska unionens territorium, utan särskilda geografiska kriterier.

De olika kategorierna som är berättigade till stöd från regional- och sammanhållningspolitiken beskrivs nedan.

Missgynnade regioner

De missgynnade regionerna (mål 1 och 2) har tillsammans ca 225 miljoner invånare, vilket är nästan 50 % av befolkningen i unionen med 25 medlemsstater.

Mindre utvecklade regioner (mål 1)

Enkla statistiska data visar att de regioner som omfattades av detta mål i det EU som hade 15 medlemsstater, har en BNP som är högre än 75 % av genomsnittet i dagens EU med 25 medlemsstater. Trots detta kvarstår de som mottagare av stöd under programperioden 2000–2006. Förutom dessa regioner omfattar mål 1 de nya medlemsstaternas hela territorium med undantag av Bratislava, Prag och Cypern, som får stöd enligt mål 2 och 3. Det omfattar även regioner med mycket låg befolkningstäthet (färre än åtta invånare per kvadratkilometer) i Finland och Sverige samt extremt perifera regioner (de franska utomeuropeiska regionerna, Kanarieöarna, Azorerna och Madeira).

Vissa svenska kustområden där särskilda program kommer att genomföras, utgör också en del av mål 1. Nordirland och de grevskap som gränsar till Irland fick stöd fram t.o.m. 2003

genom ett särskilt program som syftar till att främja fred och försoning.

Nedan anges de huvudsakliga hindren för utveckling i regionerna som omfattas av mål 1:

- En låg nivå av allmänna investeringar.
- En arbetslöshetsnivå som ofta ligger högre än genomsnittet.
- Bristande samhälls- och företagservice.
- Avsaknad av grundläggande infrastruktur som är nödvändig för ekonomisk verksamhet.

Områden under ekonomisk och social omstrukturering (mål 2)

De fyra typer av områden som omfattas av mål 2 har följande problem:

- Förändringar inom nyckelsektorer och minskad sysselsättning inom industriella verksamheter och industriell service.
- Ekonomisk och social tillbakagång och förfall i stadsområden.
- En nedgång i traditionella verksamheter och avbefolkning i landsbygdsområden.
- En tillbakagång på grund av minskat antal arbetstillfällen inom fiskerisektorn i områden som är ekonomiskt beroende av fiske.

Länder som omfattas av Sammanhållningsfonden

Det är de minst framgångsrika länderna, med en bruttonationalprodukt (BNP) som är mindre än 90 % av genomsnittet i unionen och där infrastrukturen beträffande miljö och transporter kräver omfattande investeringar. Förutom Grekland, Portugal och Spanien omfattar Sammanhållningsfonden i dag alla de nya medlemsstaterna, som har särskilt stora behov inom dessa två områden.

Stöd under en övergångsperiod: en mjuk utfasning

Vissa områden hade 1999 uppnått en sådan ekonomisk och social nivå att de för perioden 2000–2006 inte längre är berättigade till de regionala EU-stöd som de tidigare omfattades av. För att undvika att gemenskapsstödet brytsk stoppas i dessa områden har ett system med ett gradvis minskande stöd införts:

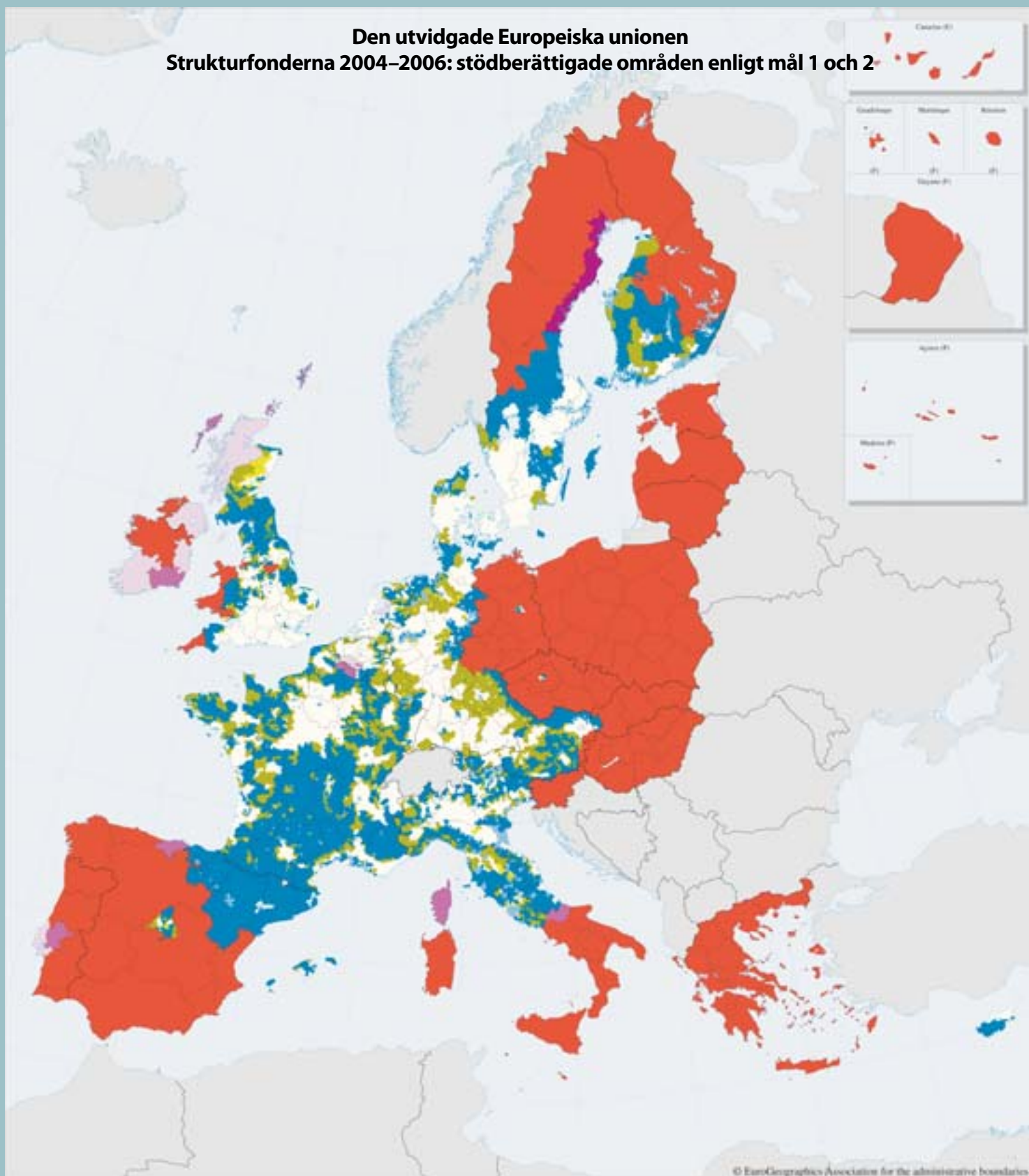
- De områden som för perioden 1994–1999 omfattades av mål 1 kommer att få stöd t.o.m. slutet av 2005. Om områdena i dessa regioner uppfyller basriterierna för stöd inom ramen för det nya mål 2, kommer de dock att få

stöd från de fyra strukturfonderna t.o.m. slutet av 2006. Övriga områden kommer fram till slutet av 2006 att få fortsatt stöd från ESF (mål 3) och eventuellt även från utvecklingssektionen vid EUGFJ (landsbygdsutveckling) samt FFU (fiske), men inte från ERUF.

- De områden som under perioden 1994–1999 omfattades av mål 2 (industriell omställning) och 5b (utveckling av landsbygdsområden) kommer att få övergångsstöd från ERUF fram till slutet av 2005. För övrigt kommer de normalt att få del av de planerade mål 3-stöden för perioden 2000–2006, liksom eventuellt av stöden för landsbygdsutveckling och fiske.

För vem?

Den utvidgade Europeiska unionen Strukturfonderna 2004–2006: stödberättigade områden enligt mål 1 och 2

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

 Mål 1	 Mål 2
 Utfasning (fram till 31/12 2005)	 Mål 2 (delvis)
 Utfasning (fram till 31/12 2006)	 Utfasning (fram till 31/12 2005)
 Särskilt program	 Utfasning (delvis) (fram till 31/12 2005)

 Gränser	Nationella gränser
 Gränser NUTS 2	Gränser NUTS 2

För vem?

Personer med svårigheter på arbetsmarknaden (mål 3)

Stöd på Europainivå för att främja sysselsättning och mänskliga resurser inriktar sig på arbetslösa ungdomar, arbetstagare med otillräckliga kvalifikationer, långtidsarbetslösa och alla de som är utsatta för diskriminering när det gäller tillträde till arbetsmarknaden och yrkesutbildning. Alla sociala grupper som riskerar att utsättas för diskriminering på arbetsmarknaden på grund av kön, ras, etniskt ursprung, religion, ett fysiskt eller mentalt funktionshinder, ålder eller sexuell läggning omfattas. De personer som får stöd kan vara bosatta i en missgynnad region lika väl som i en framgångsrik.

Områden och nätverk för samarbete

Ett stort antal territoriella enheter deltar i gränsöverskridande, transnationellt och interregionalt samarbete som delfinansieras av gemenskapsinitiativet Interreg III.

- Gränsöverskridande samarbete omfattar regioner på båda sidor om en lands- eller havsgräns. Deras situation varierar: vissa är framgångsrika, andra återfinns bland de svagaste och har stora brister när det gäller infrastruktur. De har det gemensamt att vissa närliggande regioner

Interreg IIIB Östersjön

under en lång tid varit ovana att samarbeta med varandra. Det har lett till att resurser gått förlorade på grund av exempelvis fördubblad infrastruktur och bristande överensstämmelse när det gäller transport, energi och social rörlighet. Gränsöverskridande samarbete får en ökad betydelse för den europeiska integrationen. Den spelar också en viktig roll för unionens yttre gränser.

- Det transnationella samarbetet omfattar stora grupper av regioner, även regioner utanför unionen, som har gemensamma territoriella frågeställningar. Dessa grupperingar överlappar ibland varandra. Tretton regiongrupperingar har på detta sätt definierats, som t.ex. Västra Medelhavet, Alperna, CADSES (Centraleuropa, Adriatiska havet, Donauområdet och sydöstra Europa) samt Karibien. Alla europeiska regioner kan delta i detta samarbete.
- Det interregionala samarbetet kopplar samman territoriella enheter genom olika kriterier oavsett vilken region i unionen som de tillhör och även utanför unionens gränser. Dessa regioner behöver heller inte gränsa till varandra.

Andra gemenskapsinitiativ skapar även samarbetsnätverk: Urban II (krisdrabbade städer och områden) har 70 städer som deltar, Equal (jämlighet på arbetsmarknaden) som har ca 1 360 partnerskap för utveckling, Leader+ (landsbygdsutveckling) har ca 700 lokala aktionsgrupper. Även inom de ca 130 regionala programmen för innovativa åtgärder skapas nätverk.

För vem?

Nuvarande kandidatländer

Liksom de åtta länderna i Central- och Östeuropa (CÖE) som blev medlemmar i unionen 2004 (Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern), släpar Bulgarien och Rumänien efter medlemsstaterna i det gamla EU med 15 medlemsstater när det gäller ekonomisk utveckling. Deras behov är omfattande inom alla områden: infrastruktur, industri, service, små och medelstora företag (SMF), jordbruk och miljö. De är också i behov av att förändra sin lagstiftning så att den harmoniserar med EU:s och etablera administrativa organisationer för en regionalpolitik som deras förvaltningar inte har någon erfarenhet av.

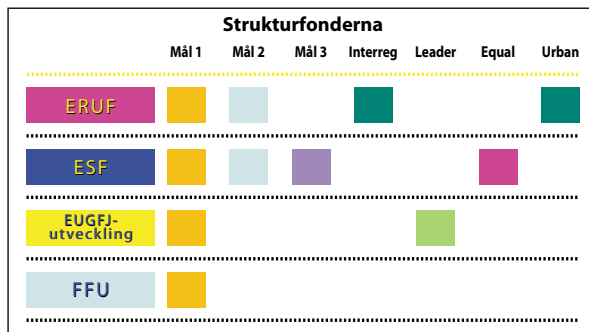
Under 1990-talet inleddes i dessa två länder – tillsammans med de övriga länderna i Central- och Östeuropa – en period av djupgående politiska och ekonomiska reformer utan tidigare motstycke i Europa. Avsikten med dessa reformer var att integrera dem i en marknadsekonomi som tidigare hade undertryckts genom centralplanering och på

så sätt öppna upp dem för internationell handel. Deras ekonomier har blivit radikalt omstrukturerade, vilket medfört en nedgång i sysselsättningen och en alarmerande hög arbetslöshet. Ekonomisk tillväxt har varit koncentrerad till ett litet antal regioner. Å andra sedan har handelsförbindelserna med resten av världen ökat avsevärt, liksom utländska investeringar. Samtidigt har en ovanligt stor andel av befolkningen slutfört en gymnasieutbildning.

Bulgarien och Rumänien kommer även fortsättningsvis att få ta emot föranslutningsstöd som delfinansieras av Phare, ISPA och Sapard (se "Föranslutningsstöd", s. 16) fram till deras förväntade anslutning 2007. Turkiet omfattas av särskilda stöd i avvaktan på ett beslut om att anslutningsförhandlingar skall inledas.

Hur?

Mer än en tredjedel av unionens budget ägnas åt regional utveckling och ekonomisk och social sammanhållning genom ett antal EU-fonder.

Tillgängliga resurser

För perioden 2000–2006 har ett belopp på 213 miljarder euro öronmärkts för samtliga strukturiinstrument för de 15 medlemsländerna. Dessutom kommer ca 22 miljarder euro inom unionens reviderade budget att satsas på stöd inför anslutning av nya medlemsstater samt ytterligare 22 miljarder euro på strukturstöd till dessa länder under perioden 2004–2006. Totalsumman på ca 257 miljarder euro motsvarar omkring 37 % av EU-budgeten fram till 2006. Huvuddelen av

bidragen satsas på fleråriga utvecklingsprogram som administreras gemensamt av kommissionens och medlemsstaternas organ samt regionala myndigheter. Stödet på europainivå ersätter inte det nationella stödet, utan är snarare ett komplement till detta.

Strukturfonderna

Var och en av de fyra strukturfonderna har sitt eget specifika temaområde. Den europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) finansierar infrastruktur, sysselsättningsskapande investeringar, lokala utvecklingsprojekt samt stöd till småföretag. Europeiska socialfonden (ESF) ger stöd för att arbetslösa och missgynnade grupper skall kunna återvända till arbetslivet, främst genom att finansiera utbildningsåtgärder och rekryteringsstöd. Fonden för fiskets utveckling (FFU) stöder anpassning och modernisering av fiskerinäringen. Garantisektionen inom Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) finansierar åtgärder för landsbygdsutveckling och ger stöd till lantbrukare, framför allt i regioner som släpar efter i utvecklingen. Det finns även andra finansiella instrument förutom dessa strukturfonder, framför allt Sammanhållningsfonden (se s. 15).

Decentraliserad förvaltning och förstärkt kontroll

Europeiska kommissionen överför inte medel ur EU:s fonder till medlemsstaterna utan att försäkra sig om att de utvecklingsprogram som den antar verkligen också genomförs på ett konkret sätt ute på fältet (se "Vilka är stegen?", s. 18). För att hjälpa till att starta ett nytt program betalar kommissionen ut ett första förskott på 7 % i samband med att programmet antas officiellt. Därefter skall länderna undan för undan begära utbetalningar av kommissionen, som endast ersätter utgifter som kan styrkas.

Länderna utser för varje program en "förvaltningsmyndighet" som ansvarar för att välja ut projekt och en "betalningsmyndighet" som ansvarar för kontrollen av utlägg och begär utbetalningar från kommissionen. "Betalningsmyndigheterna" skall kunna garantera att alla EU:s redovisade fondutgifter är förenliga med gemenskapsreglerna om bidragsberättigande samt med EU:s politik vad beträffar exempelvis miljö, lika möjligheter

och statligt stöd. Om kommissionen konstaterar att de nationella kontrollerna är otillräckliga eller om den upptäcker oegentligheter, kan den skjuta upp betalningarna eller begära att redan utbetalade belopp betalas tillbaka.

Resultatreserven

Ett nytt instrument skapades 1999 för att öka effektiviteten hos de projekt som finansieras genom strukturfonderna: resultatreserven. Den bygger på en enkel princip: en del av varje lands anslag (4 %) låstes i en reserv fram till 2003, då den fördelades mellan de mest framgångsrika programmen. Resultaten bedömdes utifrån effektivitet, förvaltning och medelsutnyttjande. Reserven infördes av kommissionen den 31 mars 2004 på grundval av förslag från medlemsstaterna efter att mer än 200 program utvärderats. Den uppgår till 8 miljarder euro eller 4 % av de sammanlagda resurserna. Den har spelat en viktig roll för att uppmuntra programansvariga att nyttja de allmänna medel som står till deras förfogande på bästa sätt.

Hur?

Strukturfondernas budget 2000–2006

(miljarder euro, åtaganden i 1999 års priser)

	Mål 1	Mål 2	Mål 3	Interreg	Urban	Equal	Leader	FFU	Sammanhållningsfonden	Totalt
EU-15	137,800	22,040	24,050	4,875	0,700	2,850	2,020	1,106	18,000	213,441
EU+10	13,230	0,120	0,110	0,420	0,000	0,220	0,000	0,003	7,590	21,693
EU-25	151,030	22,160	24,160	5,295	0,700	3,070	2,020	1,109	25,590	235,134

Strukturfonder och instrument för EU-15, 2000–2006 (¹)

(miljoner euro, åtaganden i 2004 års priser)

Medlemsstat	Mål 1 (*)	Mål 2	Mål 3	FFU (**)	Sammanhållningsfonden	Gemenskapsinitiativ	Totalt	Befolkning i mål 1-och mål 2-områden (miljoner)	% av befolkningen
Österrike	288	740	585	0	0	395	2 008	2,270	28,20
Belgien	690	486	817	33	0	231	2 257	1,269	12,50
Danmark	0	199	397	221	0	92	909	0,538	10,20
Finland	1 008	541	442	33	0	280	2 304	2,650	51,70
Frankrike	4 201	6 569	5 013	254	0	1 155	17 192	20,412	34,00
Tyskland	22 035	3 776	5 057	121	0	1 775	32 765	24,447	29,80
Grekland	23 143	0	0	0	3 388	952	27 483	10,476	100,00
Irland	3 409	0	0	0	584	183	4 177	0,965	26,60
Italien	24 424	2 749	4 129	110	0	1 294	32 707	26,704	46,50
Luxemburg	0	44	44	0	0	14	103	0,117	28,20
Nederländerna	136	861	1 866	33	0	719	3 615	2,324	15,00
Portugal	21 010	0	0	0	3 388	741	25 139	6,616	66,60
Spanien	42 061	2 904	2 363	221	12 357	2 162	62 067	32,027	80,70
Sverige	797	431	795	66	0	307	2 396	1,674	18,90
Förenade kungariket	6 902	5 068	5 046	132	0	1 061	18 209	18,909	32,20
EU-15	150 104	24 367	26 553	1 226	19 717	11 361	233 328	151,40	40,30

(*) Inklusiv utfasning.

(**) Utanför mål 1.

Nya medlemsstaterna, strukturfonder och instrument 2004–2006 (¹)

(miljoner euro, löpande priser)

Land	Mål 1	Mål 2	Mål 3	Interreg	Equal	Sammanhållningsfonden (*)	Totalt	Befolkning i mål 1-och mål 2-områden (miljoner)	% av befolkningen
Cypern (**)	0,00	28,02	21,95	4,30	1,81	53,94	113,44	0,212	30,90
Tjeckien	1 454,27	71,30	58,79	68,68	32,10	936,05	2 621,19	9,460	92,00
Estland	371,36	0,00	0,00	10,60	4,07	309,03	695,06	1,379	100,00
Ungern	1 995,72	0,00	0,00	68,68	30,29	1 112,67	3 207,36	10,238	100,00
Lettland	625,57	0,00	0,00	15,26	8,03	515,43	1 164,29	2,391	100,00
Litauen	895,17	0,00	0,00	22,49	11,87	608,17	1 537,70	3,531	100,00
Malta	63,19	0,00	0,00	2,37	1,24	21,94	88,74	0,387	100,00
Polen	8 275,81	0,00	0,00	221,36	133,93	4 178,60	12 809,70	38,654	100,00
Slovakien	1 041,04	37,17	44,94	41,47	22,27	570,50	1 757,39	4,957	91,90
Slovenien	237,51	0,00	0,00	23,65	6,44	188,71	456,31	1,986	100,00
Totalt	14 959,64	136,49	125,68	478,86	252,05	8 495,04	24 451,18	73,195	97,70

(*) I genomsnitt.

(**) Inklusiv Fonden för fiskets utveckling (FFU).

(¹) På grund av att programperioderna är olika långa för EU-15 och de tio nya medlemsländerna (sju år respektive tre år) är det inte möjligt att räkna samman beloppen för dessa två grupper.

Hur?

Prioriterade mål

För att öka verkningsgraden och säkra bästa möjliga resultat har 94 % av strukturfondernas resurser för perioden 2000–2006 koncentrerats på tre huvudmål.

- **Mål 1:** Att främja utvecklingen i regioner som släpar efter i utvecklingen.
- **Mål 2:** Att stödja den ekonomiska och sociala omställningen i områden med strukturella problem (tätorts-, industri- och landsbygdsområden eller trakter beroende av fiske).
- **Mål 3:** Modernisering av utbildningssystemen och sysselsättningsfrämjande åtgärder. Åtgärder som finansieras inom mål 3 täcker hela EU med undantag av de regioner som omfattas av mål 1. För dem är stöd till utbildning och sysselsättning inkluderat i programmen för att minska eftersläpningen.

Gemenskapsinitiativ och innovativa åtgärder

Fyra gemenskapsinitiativ syftar till att finna lösningar på problem som är gemensamma för flera, eller alla, medlemsstater och regioner: Interreg III för utveckling av gränsöverskridande, interregionalt och transnationellt arbete, Urban II för stöd till innovativa strategier i stadsområden, Leader+ för initiativ i fråga om landsbygdsutveckling samt Equal för bekämpande av diskriminering på

arbetsmarknaden. Gemenskapsinitiativen tar i anspråk 5,35 % av strukturfondernas budget. Därutöver får programmen för innovativa åtgärder medel för att fungera som idélaboratorier för missgynnade regioner.

Gemenskapsinitiativ i EU-15 2000–2006

(miljoner euro, åtaganden i 2004 års priser)

Medlemsstat	Interreg	Urban	Equal	Leader	Totalt
Österrike	202,05	8,53	105,99	78,39	394,96
Belgien	114,82	21,52	77,29	16,56	230,19
Danmark	37,54	5,38	30,91	17,67	91,50
Frankrike	438,32	103,54	332,33	278,23	1 152,42
Finland	142,43	5,38	75,08	57,41	280,30
Tyskland	813,71	150,95	534,38	272,71	1 771,74
Grekland	627,12	25,89	108,20	189,90	951,11
Irland	92,74	5,38	35,33	49,68	183,14
Italien	470,34	116,54	409,61	294,79	1 291,28
Luxemburg	7,73	0,00	4,42	2,21	14,35
Nederländerna	385,32	30,25	216,40	86,12	718,09
Portugal	435,01	19,49	118,14	167,82	740,45
Spanien	993,67	114,30	535,48	515,61	2 159,06
Sverige	170,03	5,38	89,43	41,96	306,79
Förenade kungariket	399,68	126,18	415,13	117,03	1 058,02
Nätverk	51,89	18,03	55,20	44,16	169,29
EU-15	5 382,39	756,74	3 143,32	2 230,24	11 512,70

Hur?

Sammanhållningsfonden

En särskild fond, Sammanhållningsfonden, syftar till att stödja de medlemsstater som är minst framgångsrika: de tio nya medlemsstaterna samt Irland (fram till slutet av 2003), Grekland, Portugal och Spanien. Inledningsvis är kriteriet att landets bruttonationalprodukt (BNP) inte får överstiga 90 % av genomsnittet i EU. Sammanhållningsfonden gör insatser över hela det nationella territoriet genom att delfinansiera viktiga projekt som rör miljön och transeuropeiska transportnätverk i stället för program. Detta innebär att kostnaderna för dessa arbeten inte spolierar de budgetmässiga insatser som görs i länderna för att uppfylla de krav som den ekonomiska och monetära unionen ställer. Den hjälper även länderna att anpassa sig till europeiska standarder på dessa områden. En tredjedel av medlen från Sammanhållningsfonden är reserverade för de nya medlemsstaterna under 2004–2006.

Europeiska investeringsbanken

Europeiska investeringsbankens (EIB) huvuduppgift är att bidra till en balanserad utveckling av unionens inre marknad. För att uppnå detta underlättar den finansiering av investeringsprogram, som framför allt har anknytning till strukturfonderna. EIB har inget vinstmotiv och ger stöd genom att bevilja lån med låg ränta som bl.a. syftar till att förbättra infrastrukturen beträffande transport, energi och telekommunikation, stödja små och medelstora företags investeringar, skydda miljön och utveckla mänskliga resurser och forskning.

Europeiska unionens solidaritetsfond

Europeiska unionens solidaritetsfond (EUSF) som bildades 2002 är inget strukturinstrument utan ger första hjälpeninsatser i form av finansiellt stöd vid allvarliga katastrofer till tillfälligt logi och tillfälliga reparationer av oumbärlig infrastruktur. EUSF finansierar inga långsiktiga åtgärder: stöd för sådana åtgärder kan erhållas från andra instrument, särskilt strukturfonderna. Solidaritet, och i ännu större grad, förebyggande åtgärder på detta område blir allt viktigare eftersom en större katastrof kan innebära att de resultat som utvecklingsprogrammen uppnått helt raderas.

Hur?

Föranslutningsstöd

För första gången i den progressiva utvidgningens historia har Europeiska unionen begärt att de tio länderna i Central- och Östeuropa (CÖE), av vilka åtta blev medlemmar 2004 (Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern) skall få föranslutningsstöd. Detta stöd skall fortsättningsvis även omfatta Bulgarien och Rumänien.

Föranslutningsstödet finansieras huvudsakligen genom tre gemenskapsinstrument/gemenskapsprogram:

- Det äldsta av dem, **Phareprogrammet**, skapades 1989. Det var avsett att å ena sidan stärka institutioner, förvaltningar och offentliga organ så att gemenskapslagstiftningen kunde tillämpas och att å andra sidan stödja investeringar inom de viktigaste områdena (infrastruktur, företag, sociala åtgärder). Phare-CBC (gränsöverskridande samarbete) kompletterar Interreg genom att finansiera gränsöverskridande åtgärder på kandidatländernas territorium.
- **Programmet för jordbruk och landsbygdens utveckling i kandidatländerna (Sapard)**, som bildades 1999, ger stöd till att förbereda kandidatländerna för EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Det omfattar ett stort antal åtgärder för att anpassa jordbruksstruktur och landsbygdsutveckling, konsument- och miljöskydd samt tekniskt stöd.

ISPA-projekt för rening av avloppsvatten i Rumänien.

- **Instrumentet för strukturpolitik inför anslutningen (ISPA)**, som även det bildades 1999, har Sammanhållningsfonden som modell och finansierar viktiga projekt för miljöskydd och transeuropeiska transportnätverk samt främjar tillämpningen av europeiska standarder och ger tekniskt stöd.

Förutom att finansiera dessa åtgärder, eftersträvar föranslutningsstödet att förbereda de nationella organen för förvaltningen av strukturfonderna och Sammanhållningsfonden. Efter anslutningen övertar ERUF och ESF ansvaret för de insatser som tidigare legat på Phare, Sammanhållningsfonden tar över ansvaret efter ISPA och EUGFJ-utveckling övertar Sapards ansvarsområde.

Finansiell fördelning av föranslutningsstöd för Bulgarien och Rumänien

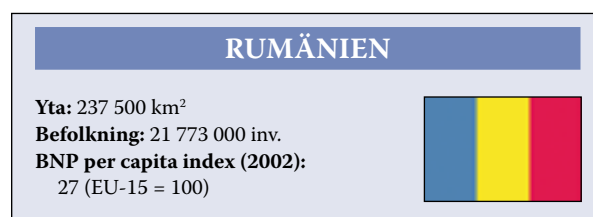
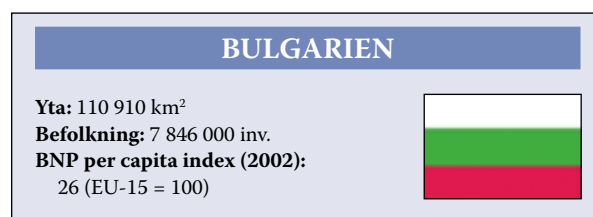
(miljoner euro, 2004 års priser)

		2004	2005	2006	Totalt
Bulgarien	Phare	203	220	237	660
	ISPA	135	147	158	440
	Sapard	68	73	79	220
	Totalt	406	440	474	1 319
Rumänien	Phare	474	513	552	1 539
	ISPA	316	342	368	1 026
	Sapard	158	171	184	513
	Totalt	948	1 026	1 104	3 078
Totalt	Phare	677	733	789	2 198
	ISPA	451	489	526	1 466
	Sapard	226	244	263	733
	Totalt	1 353	1 466	1 578	4 397

Källa: Finansieringsöversikt bilagd till "färdplanen" för Bulgarien och Rumänien. Den beräknade fördelningen mellan instrumenten är baserad på förhållandena 3/6 Phare, 2/6 ISPA och 1/6 Sapard.

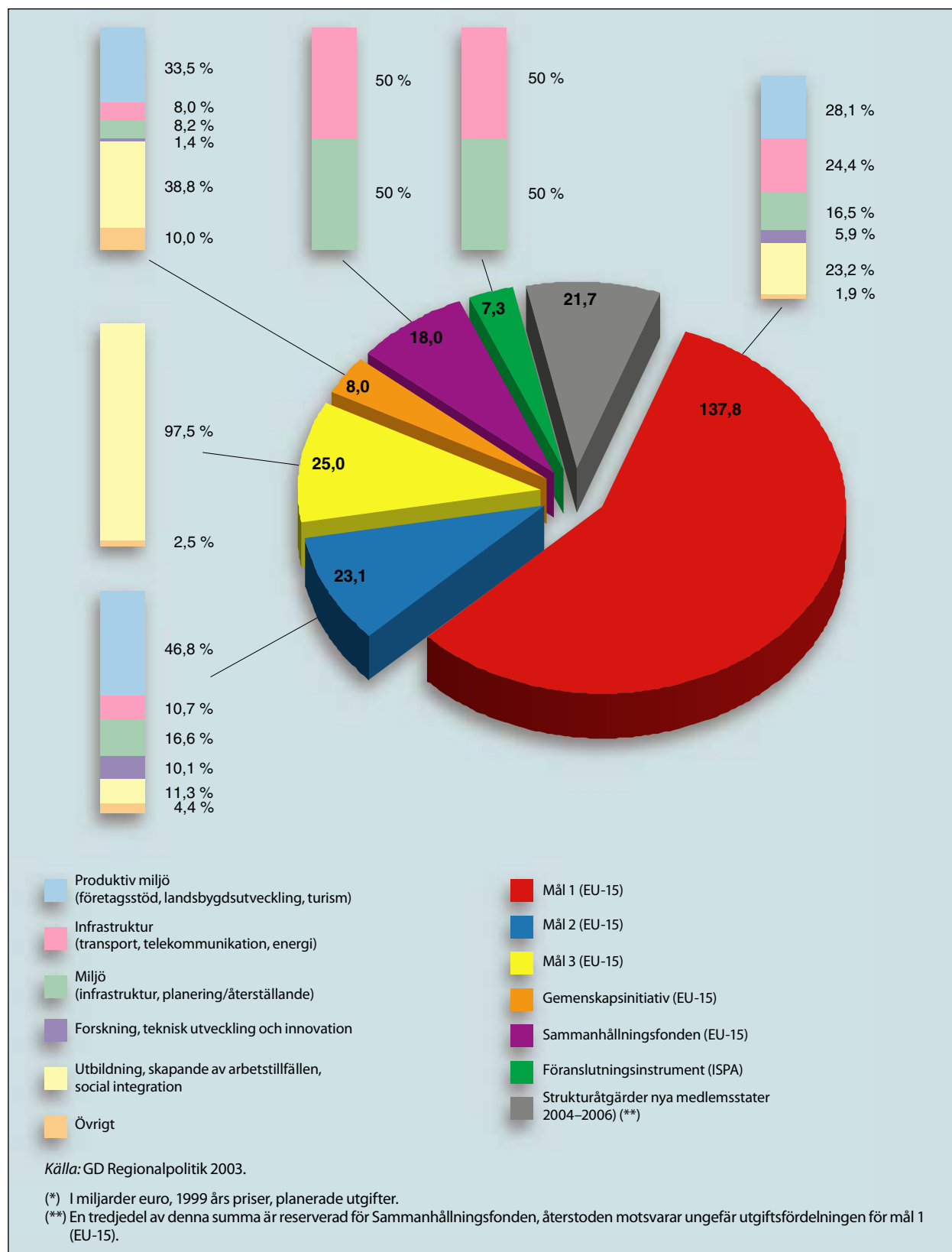
Fördelningen av anslag mellan Bulgarien och Rumänien är baserad på förhållandet 30:70.

Siffrorna för ISPA rör sig inom området: 26–34 % för Bulgarien, 64–76 % för Rumänien (beslut ännu ej taget av rådet).

Hur?

Strukturfondernas och instrumentens fördelning per utgiftssektor, 2000–2006 (*)

Vilka är stegen?

9 De ansvariga myndigheterna följer regelbundet programmets fortskridande med hjälp av övervakningskommittéer där olika partner (ekonomiska, sociala och miljöaktörer) finns representerade. De håller Europeiska kommissionen underrättad om detta genom att styrka att pengarna har använts på bästa sätt (styrkande av utgifter). Kommissionen övervakar de kontrollsystem som införts och betalar undan för undan ut återstoden av bidragen från strukturfonderna. Den analyserar övervakningsindikatorernas utveckling och utvärderingarna samt främjar tematiskt inriktat utbyte. Kommissionen informerar även de programansvariga om nya gemenskapsprioriteringar som påverkar den regionala utvecklingen.

8 De organ som utsetts kan därefter genomföra sina projekt. Projekten måste vara avslutade den dag som föreskrivs i programmet med tanke på att takten med vilken EU-bidragen betalas ut ligger fast från start.

Sammanhållningsfonden och ISPA-projekt

Till skillnad från strukturfonderna bidrar inte Sammanhållningsfonden och ISPA till finansieringen av program utan av projekt, eller projektetapper, som redan från början är klart definierade. Projekten läggs fram för kommissionen av staterna. De förvaltas av de nationella myndigheterna och kontrolleras av en övervakningskommitté.

1 Budgeten för strukturfonderna och grundprinciperna för hur de skall användas beslutas av Europeiska rådet, dvs. av samtliga EU-länder, på grundval av ett förslag som utarbetats av Europeiska kommissionen i samråd med Europaparlamentet. Strukturfonderna fördelas mellan länder och mål. Vilka områden som kan få fondmedel fastläggs av kommissionen i samråd med länderna. Kommissionen lägger fram gemensamma tematiska riktlinjer.

Bortom bidragen: mervärdet av det europeiska

Strukturfonderna är inte direkt kopplade till projekt som väljs ut av Europeiska kommissionen. Kommissionen förhandlar med medlemsstaterna om utvecklingsprogrammets huvudprioriteringar, som grundar sig på de tematiska inriktningarna för perioden 2000–2006 (se s. 20), och antar därefter planer och program. Men urvalen av projekt och deras styrning ligger på nationella och regionala myndigheters ansvar. Denna decentralisering har utökats fr.o.m. år 2000 och är en av de viktigaste egenskaperna hos innevarande programperiod. Detta har skett utöver förenklingen av strukturfondernas regler, som ytterligare förenklades under 2003.

Efter att projekten valts ut, finansieras de av en blandning av medel från både nationella källor och gemenskapskällor. Programmets budgetar består

7 De myndigheter som ansvarar för förvaltningen av programmen väljer ut de projekt som bäst motsvarar programmets målsättningar och informerar de sökande om sitt val.

Vilka är stegen?

2 När dessa beslut är fattade, utarbetar varje land eller region förslag till förmån för problemområden eller socialt utsatta grupper och sammanställer dessa till en plan i enlighet med kommissionens riktlinjer. Arbetsmarknadens parter och andra ekonomiska och sociala aktörer medverkar i detta arbete.

3 När planerna fastställts läggs de fram för Europeiska kommissionen.

4 Varje land förhandlar med kommissionen om innehållet i planerna samt om de nationella och gemensamma medel som skall tas i anspråk för att genomföra dem.

5 När de båda parterna kommit överens om samtliga frågor, antar kommissionen planerna (*) och de program som ingår i dessa. Den betalar också ett förskott till medlemsstaterna för att de skall kunna komma igång med programmet.

6 Detaljerna i dessa program, de s.k. programkomplementen, beslutar de nationella eller regionala myndigheterna själva om utan att förhandla med kommissionen. Kommissionen skall dock hållas informerad. Myndigheterna kan sätta igång projekten i enlighet med nationella förfaranden (genom projektinfordringar eller anbudsfordringar för att bygga upp projektorganisationer osv.). Programmen går därefter in i sitt operativa skede.

Europeiska stödet

nämligen av en EU-finansierad del och en nationellt (privat eller offentligt) finansierad del. Denna delfinansiering kompletterar nationella medel med EU-medel för att, där så behövs, förstärka ländernas finansiella kapacitet.

Syftet med gemenskapsfonderna är däremot inte att göra det möjligt för länderna att göra besparingar i sina nationella budgetar. Länderna förblir huvudansvariga för utvecklingen av sina problemområden. Genom att bevilja stöd till program som tar hänsyn till europeiska intressen och erfarenheter som gjorts i andra länder och regioner, hjälper EU dem att utträtta mer och göra bättre ifrån sig än vad de skulle ha kunnat göra på egen hand. Häri ligger EU-stödets mervärde.

(*) Dessa kallas gemenskapens stödramar (CSF, Community Support Framework) eller samlade programplaneringsdokument (SPD, Single Programming Document), beroende på om det krävs ett extrabeslut av kommissionen för att programmen skall kunna genomföras.

Till vilken nytta?

Vad gör man konkret med de resurser som Europeiska unionen och medlemsstaterna anslår till regional utveckling? För att få en kort översikt kan vi titta på dokumentet som innehåller kommissionens presentation av de gemensamma tematiska riktlinjerna för perioden 2000–2006 (!). Med dessa riktlinjer som grund, fastställer de nationella och regionala myndigheterna sina egna prioriteringar tillsammans med kommissionen och väljer ut konkreta projekt. Dessa är mycket olika eftersom de utgår från de ekonomiska, sociala och territoriella förhållandena i respektive region, vilka avgör formerna för strukturfondernas stöd. Kommissionens riktlinjer är grupperade enligt de tre axlar som presenteras nedan.

Förbättra den regionala konkurrenskraften

Strukturfondsfinansierade insatser måste leda till förbättrad konkurrenskraft i regionerna genom stöd till företag i syfte att utöka deras verksamhet, skapa arbetstillfällen och öka produktiviteten.

För att uppnå detta är det nödvändigt med en modern och snabb **transportinfrastruktur** som har effektiva förbindelser och som tillhandahåller en harmonisk kombination av olika transportmetoder för gods och passagerare för företag och privatpersoner.

Utän **energi**, ingen produktion. Ett alltför stort beroende av en enda energikälla eller en enda leverantör minskar dock

kraftigt företagets handlingsutrymme. Det ligger i allra högsta grad i medlemsstaternas och regionernas intresse att diversifiera sina försörjningskällor och på så sätt skapa verkliga distributionsnätverk. Det är också viktigt att uppmuntra investeringar i teknik med låg energiförbrukning och förnyelsebar energi, såsom vind, vatten- och solkraft.

Särskilda kriterier för mål 1

För regioner som släpar efter i utvecklingen är målet att utplåna klyftorna mellan dem och andra regioner i EU. Det innebär framför allt att avhjälpa allvarliga brister i den grundläggande infrastrukturen (såsom transporter, vattenförsörjning, avfallshantering, telekommunikationer, hälsovård och utbildning). Huvuddelen av de tillgängliga fondmedlen är avsedda att bygga upp denna infrastruktur, utan att samtidigt försumma de tjänster som gör det möjligt att konsolidera ofta mycket ömtåliga produktionsförhållanden. Delfinansiering från EU för investeringar i hälsovård och utbildning ges endast till dessa regioner.

Särskilda kriterier för mål 2

I regioner som genomgår en omstrukturering är det huvudsakliga problemet inte brister i infrastrukturen utan en nedgång i den traditionella ekonomiska verksamheten. Det är därför nödvändigt att satsa på utveckling av alternativa verksamheter. Utvald kompletterande infrastruktur kan fortfarande delfinansieras av strukturfonderna i dessa regioner för att förbättra deras dragningskraft och höja sysselsättningsnivån.

(!) Finns tillgänglig på Inforegions webbplats (http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm).

Till vilken nytta?

Informationssamhällets Internetbaserade teknik gör det möjligt för missgynnade och, inte minst, isolerade eller marginella områden att dra till sig och behålla ekonomiska verksamheter. För att minska den "digitala klyftan" måste regionerna uppmuntra företag och samhällen att använda denna nya teknik till elektronisk handel, informationsutbyte, distansarbete eller för att informera medborgarna. Telekomoperatörerna ansvarar vanligtvis för investeringarna i telekommunikationsnätverk, men de europeiska fonderna kan göra insatser för att t.ex. säkerställa principen om samhällsomfattande tjänster, dvs. att garantera tillgång till dessa nätverk även i områden där efterfrågan inte är tillräckligt stor för att marknaden skall tillhandahålla sådana tjänster.

Förbättrade **produktionsprocesser**, förbättrat ledarskap och förbättrad marknadsföring spelar också en viktig roll. Regioner och företag bör vara öppna för innovation på detta område och upprätta strategier för att främja innovation. Det innebär stöd till forskningsverksamhet, överföring av teknik och kompetens samt fortbildning. För att uppnå detta, bör samarbete mellan offentliga och privata organ som universitet, forskningscentrum och utvecklingsbyråer uppmuntras. Målsättningen är att forskning och utveckling skall få en stor inverkan på den regionala ekonomiska utvecklingen.

För att kunna skapa och utveckla företag, i synnerhet små och medelstora företag, måste entreprenörer ha tillgång till **finansieringsorgan**. Strukturfonderna kan hjälpa till med detta under förutsättning att klassisk finansiering i form av kapital begränsas till förmån för andra former av finansieringslösningar. De finansiella tjänster som erbjuds, främst från privat kapital, måste svara mot de speciella behov som små och medelstora företag har och göra det möjligt för dem att uppnå en hög grad av specialisering och att uppnå kommersiella fördelar. Turism, kultur och kulturarv, miljö och

social ekonomi är de mest lovande sektorerna för regional och lokal utveckling och sysselsättning.

En ren **miljö** är en viktig tillgång för en regions framtoning och dess ekonomiska dragningskraft, men den spelar också en viktig roll vid hanteringen av ekologiska risker. Strukturfonderna stöder uppbyggnaden av miljöinfrastruktur varhelst de behövs: t.ex. vattenrening och avfallshanteringsstationer eller ledningssystem för rent vatten som minskar förlusterna i ledningsnäten. De stöder även verksamheter som återvinner avfall, minskar föroreningarna i utsläpp, främjar val av "ren" teknik, och sist men inte minst skapar arbetstillfällen inom miljörelaterade yrken.

Till vilken nytta?

Öka och förbättra sysselsättningen

Sysselsättning har kommit att bli den viktigaste sociala frågan. Detta är anledningen till att EU har inrättat en europeisk sysselsättningsstrategi som främjar samordnade insatser på detta område inom EU:s hela territorium.

De mänskliga resurserna måste utvecklas både för att avhjälpa och förebygga arbetslöshet. Eftersom **utbildning** fortfarande är den viktigaste nyckeln som öppnar dörren till arbetsmarknaden är det viktigt att förbättra utbildningspolitiken och utbildningssystemen. Det handlar dessutom om att inte överge ungdomar som befinner sig i arbetsmarknadens utkanter och att hjälpa arbetslösa – i synnerhet de långtidsarbetslösa – att komma tillbaka till arbetslivet. EU stöder insatser som förbättrar **anställningsbarheten** och särskilt individualiserad hjälp till arbetssökande, åtgärder som underlättar tillgången till oavlönade verksamheter, diversifiering av **grundutbildning** och fortbildning samt främjande av ett livslångt lärande.

För att bekämpa social marginalisering, uppmärksammar unionen särskilt nya metoder för social och yrkesmässig **integration** som stöds av offentliga eller privata parter eller

föreningar, t.ex. i form av partnerskap mellan utbildningsanstalter och företag. **Informationssamhället** är förstas av avgörande vikt för sysselsättning och utbildning och dess betydelse lyfts fram i alla sammanhang. Andra insatsområden som har en hög potential när det gäller sysselsättning är projekt för **lokal utveckling** och **social ekonomi**.

Den grundläggande principen om **jämställdhet** för både män och kvinnor har en framstående roll inom alla åtgärder som främjar sysselsättning liksom i alla strukturfondsprogrammen. Den tar sig uttryck genom olika åtgärder som bl.a. syftar till att eliminera **diskriminering**, hjälpa kvinnor att skapa en karriär och få tillträde till högre befattningar, balansera deras representation inom vissa yrken och förena yrkesliv med familjeliv. Övriga former av diskriminering som kräver andra åtgärder är t.ex. personer som riskerar diskriminering på arbetsmarknaden på grund av etniskt ursprung, funktionshinder eller ålder. ESF finansierar alla dessa åtgärder och andra inom hela EU och genom programmen i gemenskapsinitiativet Equal.

Särskilda kriterier för mål 3

Mål 3 är tematiskt snarare än territoriellt. Det har ingen betydelse i vilken region de personer bor som omfattas av stödet. Det fungerar som en referensram för alla åtgärder som främjar mänskliga resurser och sysselsättning i unionen och alla medlemsstater kan ta med det i sina nationella sysselsättningsplaner. Dessa åtgärder inkluderas automatiskt i mål 1 i regionernas program för att de skall integreras bättre i utvecklingsåtgärderna som genomförs i dessa regioner.

Till vilken nytta?

Utgjämna utvecklingen mellan stads- och landsbygdsområden

En av de viktigaste förutsättningarna för att skapa sammanhållning inom Europas territorium är att säkerställa balans och komplementaritet mellan stads- och landsbygdsområden. För att uppnå detta måste man ta hänsyn till de problem som är speciella för dessa områden.

Fördelarna med **städer** är att de fungerar som centrum för kommunikation, handel, innovation och kultur. Å andra sidan är de stora energikonsumenter och producerar stora mängder avfall och föroreningar. De har ofta betydande problem med trafikstockningar och oordnad utveckling. I många missgynnade och nedgångna områden koncentreras akuta sociala problem som genererar våld i städerna. Strukturfonderna stöder insatser inom ett stort

antal områden, t.ex. ren energi och avfallshantering, förbättrade allmänna transportmedel och "rena" transportsystem, en harmonisk stadsstruktur, ökad hänsyn till det arkitektoniska arvet, ekonomisk och social återhämtning i stadsområden på tillbakagång och tjänster så att invånarna kan förbättra städernas roll som poler för balanserad regional tillväxt.

Det finns många **landsbygdsområden** som tillhör de mest dynamiska områdena i unionen. Många andra är missgynnade på grund av låg befolkningstäthet (särskilt i bergsområden), brist på grundläggande samhällstjänster eller en otillräcklig arbetsmarknad. Dessa svårigheter hänger i stor utsträckning samman med jordbrukets tillbakagång. Jordbruket upptar dock fortfarande största ytan på landsbygden och utgör en mycket viktig ekonomisk sektor. För att bevara en levande landsbygd är det viktigt att hjälpa bönderna att modernisera sina lantegendomar, förbättra produktions- och marknadsföringsmetoder och att garantera kvaliteten på deras produkter. Konkurrenskraften i landsbygdsområden är också beroende av att diversifierade kreativa anställningsformer skapas för att göra det möjligt att bekämpa utflyttningen från landsbygden. Slutligen är det viktigt att utveckla landsbygden som ett område för rekreation och grön turism, stödda upprustning av byarna, uppmuntra lant- och skogsbruk som ett sätt att bevara landskapet och ta hänsyn till miljö och naturtillgångar.

Att skapa balans mellan städer och landsbygd handlar bl.a. om att hjälpa invånare på landsbygden att få tillgång till särskilda tjänster i tätorterna och för stadsbor att få tillgång till resurser i landsbygdområden. Medelstora städer har en nyckelroll när det gäller ekonomin på landsbygden, men vi måste se till att den balanserade tillväxten inte leder till en försämring för de omgivande naturområdena.

Fisket, i sin tur, är levebrödet för ett stort antal **kustområden** men även det står inför många svårigheter. Den måste omstruktureras för att säkerställa balansen mellan bevarande och användning av fiskeresurserna. Åtgärder som skall göra det möjligt för städer och byar som är beroende av fisket att återhämta sig är bl.a. mer rationella selektiva tekniker, modernisering av fiskeflottan och hamnar, hjälp att utveckla vattenbruk och marknadsföring av kvalitetsprodukter.

Surfa på området

En ännu bättre bild av strukturfonderna får du om du läser sammanfattningarna av de regionala utvecklingsprogrammen 2000–2006 som finns tillgängliga per land och region, programkategori eller tema, samt ett flertal exempel på projekt som delfinansieras av EU. De finns tillgängliga på Inforegios webbplats: http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

Med vilka resultat?

I aktuella rapporter om ekonomisk och social sammanhållning inom EU med 15 medlemsstater och i olika studier⁽¹⁾ iakttas en märkbar minskning av skillnaderna mellan regionerna och, i ännu större utsträckning, mellan medlemsstaterna. De visar också att denna utveckling i stor utsträckning kan tillskrivas dels den europeiska ekonomiska integrationsprocessen och dels åtgärder inom ramarna för strukturfonderna och Sammanhållningsfonden.

I de minst gynnade länderna och regionerna

Strukturfonderna och Sammanhållningsfonden, som endast utgör omkring 0,4 % av Europeiska unionens BNP, inriktar sig på att ge stöd till de minst gynnade grupperna i unionen. Under perioden 2000–2006 uppgår de summor som överförs till regionerna i mål 1 till 0,8 % av Spaniens BNP och mer än 2,5 % av Greklands och Portugals BNP. Men än viktigare är att vi är övertygade om att dessa överföringar kommer att öka investeringarna i Spanien med ca 3 %, i Grekland och Portugal med ca 8–9 %, i italienska Mezzogiorno med ca 7 % och med ca 4 % i de nya tyska delstaterna.

Under programperioden 1994–1999 i mål 1-områdena, bidrog strukturfonderna till konstruktion eller renovering av 4 100 km motorväg och 32 000 km landsväg, rekonstruktion av 3 800 hektar industriområde, stöd till 214 000 företag, utbildning av 8,15 miljoner människor och skapande av omkring 800 000 arbetstillfällen. Investeringar inom

Infrastruktur ...

utbildningsområdet har förbättrat kvaliteten på undervisning och utbildning i främst Portugal. Som ett resultat av infrastrukturprojekt som rör miljön har märkbara effekter iakttagits på detta område i Spanien, Portugal och Grekland. Även i dessa fall har de 114 miljarder euro som EU tilldelat dessa program med en total kostnad på 210 miljarder euro haft en betydande roll.

I de mål 2-områden som genomgår omstrukturering

Den genomsnittliga nivån på arbetslösheten i mål 2-områdena sjönk med 4 % mellan 1995 och 2001, jämfört med en minskning med 3 % i EU-15. Genom en intensiv politik för hantering av öde stadsområden har 115 miljoner m² mark omvandlats, vilket har skapat en förbättrad miljö och nya produktiva områden. Strukturfonderna gav stöd till mer än 300 000 små och medelstora företag och bidrog till att 300 000 arbetstillfällen skapades. De gav också en viktig impuls till forskning och utveckling, innovation och främjande av informationssamhället.

... och den mänskliga potentialen.

⁽¹⁾ Dokumenten finns tillgängliga på Inforegios webbplats: http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

Med vilka resultat?

Några positiva effekter i andra regioner

Det strukturella stödet har även uppmuntrat till ett ökat handelsutbyte mellan "sammanhållningsländerna" och andra delar av unionen – en fördubbling under det senaste decenniet – och en närmare integration. Empiriska data visar att i medeltal en fjärdedel av de strukturella utgifterna återgår till den övriga unionen i form av ökad import av i synnerhet maskiner och utrustning. Denna positiva effekt är särskilt stor i Grekland (42 % av utgifterna) och Portugal (35 %).

Sysselsättningen i centrum för uppmärksamheten

Trots dessa uppmuntrande resultat existerar fortfarande allvarliga svårigheter på olika områden. När det gäller forskning t.ex., finns fortfarande mycket stora skillnader mellan medlemsstater och regionen både i fråga om forskningsinstitutioner och antalet patentansökningar. Men särskild uppmärksamhet måste ägnas den sociala sammanhållningen: samtidigt som arbetslösheten även fortsättningsvis är ett problem i vissa regioner (se tabellen på s. 9), riskerar en betydande andel av befolkningen i de gamla och nya medlemsstaterna att hamna under den fattigdomsgräns som fastställts till 60 % av den genomsnittliga nationella inkomsten. Det är redan fallet för 20 % av hushållen i Förenade kungariket, Grekland, Portugal och Spanien, och för 14–18 % i de nya medlemsstaterna med undantag av Slovenien. Detta betonar än mer sysselsättningens stora betydelse.

Resultat i form av drivkraft

Det har verkligen gjorts framsteg i de missgynnade regionerna men det går långsamt och kommer att ta ytterligare många år. Detta gäller särskilt ett EU med 25 medlemsstater. Men om man ser bortom siffrorna, är även effekterna av den drivkraft som ofta kan ses hos dem som arbetar för regionerna ett resultat av regionalpolitiken, tack vara den uppmuntran som dessa får av det europeiska samarbetet, partnerskap och nätverk, utforskning av innovativa vägar, utveckling av den potential som finns lokalt eller nödvändiga insatser som miljöskydd och jämställdhet. Det är vissa gånger det faktum att en regionalpolitik på Europa-nivå existerar som får lokala aktörer att arbeta tillsammans.

Turism, en arbetsintensiv sektor.

Och framtiden?

Europeiska unionens regional- och sammanhållningspolitik står inför **fyra utmaningar** under programperioden 2007–2013:

1. Öka sammanhållningen i den utvidgade unionen

Unionens utvidgning till 25 medlemsstater och därefter till 27 eller flera innebär en utmaning utan tidigare motstycke för unionens konkurrenskraft och interna sammanhållning. Så som denna rapport visar kommer utvidgningen att leda till att klyftan i fråga om den ekonomiska utvecklingen vidgas, en geografisk förskjutning mot öster för problemet beträffande skillnader och en svårare sysselsättningsituation: de socioekonomiska skillnaderna fördubblas och unionens genomsnittliga BNP minskar med 12,5 %.

Samtidigt står hela unionen inför de utmaningar som en sannolik ökning av ekonomisk omstrukturering medför, till följd av globaliseringen, handels avreglering, den tekniska revolutionen, utvecklingen av kunskapsekonomin och kunskapssamhället, en åldrande befolkning och ökande immigration. Unionen bör fullt ut utnyttja de möjligheter som den nuvarande trenden mot återhämtning erbjuder, som en språngbräda mot framtiden.

2. Stärka unionens prioriteringar

I syfte att förbättra det ekonomiska resultatet i unionen fastställde EU:s statschefer vid ett möte i Lissabon i mars 2000 en strategi för att göra Europa till den mest framgångsrika och konkurrenskraftiga kunskapsbaserade ekonomin i världen år 2010. Vid Europeiska rådets möte i Nice i december 2000 omsattes målen för minskad fattigdom från Lissabon-mötet till en samordnad EU-strategi för social integration. Vid Europeiska rådets möte i Göteborg i juni 2001 breddades Lissabonstrategin genom att en ökad tonvikt lades på miljöskydd och ett mer hållbart mönster för utvecklingen.

Sammanhållningspolitiken är också nödvändig i situationer där annan gemenskapspolitik med begränsade utgifter gör stor nytta lokalt. Sammanhållningspolitiken hjälper till att sprida nyttan. Genom att förutse förändringar och underlätta anpassning skall de mål som fastställdes i Lissabon och Göteborg införlivas i sammanhållningspolitiken så att den blir ett nyckelinstrument för att utveckla målen via de nationella och regionala utvecklingsprogrammen.

3. Förbättra kvaliteten för att främja en hållbar och mer balanserad utveckling

Genom att stärka den regionala konkurrenskraften med hjälp av målinriktade investeringar i hela unionen och ge ekonomiska möjligheter som hjälper människor att förverkliga sig själva, förstärks tillväxtpotentialen hos ekonomin i hela EU, vilket kommer alla tillgodo. Genom att garantera en mer balanserad spridning av den ekonomiska aktiviteten i EU bidrar regionalpolitiken till att minska påfrestningar i form av överkoncentration och flaskhalsar.

Och framtiden?

4. Skapa ett nytt partnerskap för sammanhållning

Reformeringen av sammanhållningspolitiken bör också ge möjligheter till ökad effektivitet, öppenhet och politiskt ansvar. Detta kräver framför allt ett strategiskt angrepps-

sätt för politiken definieras som redogör för dess prioriteringar, säkerställer att samordning sker med systemet för ekonomisk och social förvaltning, och som tillåter en regelbunden och öppen granskning av de framsteg som uppnås. Som en konsekvens av ovanstående följer behovet att förstärka den institutionella kapaciteten på alla myndighetsnivåer i hela EU, en av sammanhållningspolitikens starkaste sidor.

Lissabon ...

Lissabonstrategin, som fastställdes av Europeiska rådet den 23–24 mars 2000, innebär "ett nytt strategiskt mål för unionen som syftar till att som en del av en kunskapsbaserad ekonomi stärka sysselsättningen, den ekonomiska reformen och den sociala sammanhållningen." Strategins ofta citerade huvudmål, att EU skall "bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning," utvidgades ett år senare vid rådsmötet i Göteborg till att även omfatta en hållbar miljöutveckling. Strategin baseras på i dag på tre hörnstenar: ekonomisk och social utveckling samt miljödimensionen.

... och Göteborgstrategierna

Hållbar utveckling kan definieras som utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra framtida generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Att miljöskyddet skulle integreras i gemenskapens övriga politikområden blev ett krav 1993 och genom Amsterdamfördraget 1997 blev det ett av unionens mål att "främja en harmonisk, väl avvägd och hållbar utveckling av näringslivet." Med utgångspunkt i kommissionens meddelande om en hållbar utvecklingsstrategi i maj 2001 beslöt Europeiska rådet i Göteborg att komplettera Lissabonprocessen med miljödimensionen.

Och framtiden?

Prioriteringar inför framtiden: konvergens, konkurrenskraft, samarbete

Den 18 februari 2004 antog Europeiska kommissionen den tredje lägesrapporten om ekonomisk och social sammanhållning: "Ett nytt partnerskap för sammanhållning i den utvidgade unionen: konvergens, konkurrenskraft, samarbete" som beskriver dess vision om sammanhållningspolitiken för perioden 2007–2013. På grundval av det budgetförslag som presenterades av kommissionen den 10 februari 2004, kommer drygt 336 miljarder euro att anslås till sammanhållningspolitiken under den nya perioden med följande prioriteringar:

- **Konvergens: stödja sysselsättningstillväxt och skapande av arbetstillfällen i medlemsländerna minst utvecklade regioner**

Detta mål omfattar främst de regioner som har en BNP per capita som är lägre än 75 % av unionens genomsnitt. Samtidigt får regioner med en BNP per capita som är lägre än 75 % av genomsnittet i unionen om beräkningarna utgår från EU-15, ett tillfälligt stöd för att motverka "statistiska effekter". Modernisering och diversifiering av den ekonomiska strukturen, utveckling och modernisering av den grundläggande infrastrukturen, miljöskydd, förstärkning av den institutionella kapaciteten, förbättring av kvaliteten på arbetsmarknadsinstitutioner och av utbildningssystem samt utveckling av mänskliga resurser är huvudtema för de

nationella och regionala programmens medfinansiering. Dessutom kommer medlemsstater med en BNP som är mindre än 90 % av genomsnittet i gemenskapen att vara berättigade till stöd från Sammanhållningsfonden, som även fortsättningsvis kommer att finansiera program inom områdena transport och miljö.

- **Regional konkurrenskraft och sysselsättning: förutse och uppmuntra förändring**

Sammanhållningspolitiken utanför de minst gynnade medlemsstaterna och regionerna har två grundläggande mål: För det första kommer sammanhållningspolitiken att använda de regionala programmen till att hjälpa regioner och regionala myndigheter att förutse och främja ekonomiska förändringar i industriella områden, stads- och landsbygdsområden, samt stärka deras konkurrenskraft och dragningskraft, med hänsyn tagen till befintliga ekonomiska, sociala och territoriella skillnader. För det andra kommer sammanhållningspolitiken att använda nationella program till att hjälpa människor att förbereda sig för och anpassa sig till den ekonomiska utvecklingen i enlighet med de prioriteringar som fastställts i den europeiska strategin för sysselsättning, genom att stödja en politik som har full sysselsättning, kvalitet och produktivitet i arbetet och social integration som målsättning.

Och framtiden?

■ Territoriellt samarbete inom EU: säkerställa en harmonisk och balanserad utveckling i hela unionen

På grundval av erfarenheterna från Interreginitiativet, uppmanar rapporten till en politik som främjar en harmonisk och balanserad integration över hela unionens territorium genom stöd av samarbete på gränsöverskridande och transnationell nivå. Gränsöverskridande samarbete omfattar i princip alla regioner i närheten av interna eller externa, lands- eller havsgränser. Detta handlar i huvudsak om att finna gemensamma lösningar på gemensamma problem genom samarbete mellan angränsande myndigheter som ansvarar för frågor som exempelvis utveckling av stads-, landsbygds- och kustområden, stärkande av ekonomiska förhållanden och nätverk för små och medelstora företag.

Vissa viktiga principer som inte kan ifrågasättas, i synnerhet strategisk planering, decentraliserad administration och permanent övervakning och utvärdering, ligger till grund för genomförandet av sammanhållningspolitiken. Rapporten föreslår dock viktiga förändringar, särskilt införandet av en ny dialog med rådet för att underlätta processen att anpassa sammanhållningspolitiken till de prioriteringar som fastställdes i Lissabon och Göteborg. Även de europeiska institutionerna kommer varje år att granska de framsteg som gjorts när det gäller de strategiska prioriteringarna, utifrån en sammanfattning som kommissionen utarbetat som är baserad på de nationella rapporterna.

Slutsats: Regional- och sammanhållningspolitiken kommer att spela en större roll i framtiden än den någonsin gjort tidigare. Den kommer att rikta sig till alla medborgare och alla regioners territorium i hela unionen. Den kommer att vara grundad på en effektiv solidaritet som fokuserar på de minst gynnade och vara anpassad till specifika förhållanden.

Strukturfonderna: instrument och mål

2000–2006		2007–2013	
Mål	Finansiella instrument	Mål	Finansiella instrument
Sammanhållningsfonden	Sammanhållningsfonden	Konvergens och konkurrenskraft	Sammanhållningsfonden
Mål 1	ERUF ESF EUGFJ-utveckling FFU		ERUF ESF
Mål 2	ERUF ESF	Regional konkurrenskraft och sysselsättning — regional nivå — nationell nivå: europeiska sysselsättningsstrategin	ERUF ESF
Mål 3	ESF		ERUF
Interreg	ERUF	Territoriellt samarbete inom EU	ERUF
Urban	ERUF		
Equal	ESF		
Leader+	EUGFJ-utveckling		
Landsbygdsutveckling och omstrukturering av fiskesektorn utanför mål 1	EUGFJ-utveckling FFU		
9 mål	6 instrument	3 mål	3 instrument

Regionernas och lokalsamhällenas röst: Regionkommittén

Sedan 1994 representerar Regionkommittén (ReK) de lokala och regionala myndigheterna i Europeiska unionen. Den bidrar till ett smidigt genomförande av gemenskapspolitiken och en fungerande kommunikation mellan unionen och dess medborgare. ReK framför regelbundet yttranden på eget initiativ angående genomförandet av regionalpolitiken och eventuella frågor som den önskar införa på agendan för debatter i EU. Samråd med rådet och kommissionen krävs inom följande tio områden:

- Ekonomisk och social sammanhållning
- Transeuropeiska infrastrukturnätverk
- Folkhälsa
- Utbildning
- Kultur
- Sysselsättningspolitik
- Socialpolitik
- Miljö
- Yrkesutbildning
- Transport

Rådet utser ReK:s medlemmar på grundval av rekommendationer från medlemsstaterna. De måste antingen ha ett lokalt eller regionalt valmandat eller vara politiskt ansvariga inför en vald församling. Kvällen innan 2004 års utvidgning hade ReK 222 medlemmar. I Nice-fördraget fastställdes det högsta antalet medlemmar till 350 för EU med 25 medlemsstater.

För ytterligare information, kontakta:

Regionkommittén
Rue Belliard 101
B-1040 Bryssel
Tfn (32-2) 282 22 11
Fax (32-2) 282 23 25
E-post: info@cor.eu.int
Internet: <http://www.cor.eu.int>

Information och öppenhet

Med hänsyn till budgetens storlek ville Europeiska kommissionen inte lämna "rätten att få veta" åt slumpen. Den har i samråd med medlemsstaterna inrättat en rad krav så att förfarandet för att bevilja stöd skall vara öppet och för att medborgarna skall få veta vad medlen använts till, på vilket sätt och med vilka resultat. Det är också ett bra sätt att tillhandahålla information till potentiella stödmottagare om de fonder som finns tillgängliga och hur de skall gå tillväga för att ansöka om medel.

De skyldigheter som offentliga myndigheter med ansvar för stöden och projektsponsorerna måste uppfylla finns därför definierade i en europeisk förordning som är gällande i hela unionen. Europeiska kommissionen övervakar att denna lagstiftning genomförs.

Kommunikationsverksamheten måste noga förberedas och skall åtfölja alla faser i samtliga strukturfondsprogram under hela deras livslängd. Detta är anledningen till att medlemsstaterna har ombetts av kommissionen att utarbeta och genomföra fleråriga **kommunikationsplaner** och inte enstaka åtgärder.

Förutom de formaliteter som krävs för att genomföra en enhetlig kommunikationsverksamhet, är det nödvändigt att informera medborgarna om att den europeiska regionalpolitiken är en realitet, att den ger resultat, att medborgarna kan delta i dess genomförande och att den har en nyckelroll i EU:s ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållning.

Strukturfondernas och Sammanhållningsfondens 257 miljarder euro kommer från skatter som inbetalats av de europeiska skattebetalarna. Som alla offentliga medel skall de europeiska fonderna vara föremål för en effektiv förvaltning som tillåter insyn och som inte gynnar några särintressen.

Regionalpolitiken och den övriga EU-politiken

Den övriga EU-politiken bidrar till regionalpolitikens framgångar och måste medräknas i de strukturella åtgärderna. Några exempel:

- Den **gemensamma jordbrukspolitiken** (GJP), som tar nästan hälften av unionens budget i anspråk, omfattar organiseringen av jordbruksmarknaden och gör insatser på ett område som utgör ett av strukturfondernas huvudmål: landsbygdsutveckling, där GJP huvudsakligen finansierar åtgärder utanför mål 1-regionerna. Landsbygdsutveckling som genomförs med stöd från strukturfonderna måste överensstämma med GJP när det gäller bl.a. markförvaltning och stöd till jordbruksföretag.
- **Transport-, telekommunikations- och energipolitiken** handlar om att skapa transeuropeiska nätverk. Sådana nätverk har en tydlig inverkan på regionerna och i synnerhet på unionens perifera områden, där de flesta tillhör de minst gynnade regionerna. Med hänsyn till de höga investeringskostnaderna, är det helt nödvändigt att EU-politiken ger medlemsstaterna vägledning när det gäller förslag till projekt. Det är också viktigt att uppnå en balanserad kombination av olika slags transportmedel.
- **Forsknings- och utvecklingspolitiken** (FoU) bidrar till att stimulera till ekonomiska lyft för de minst gynnade regionerna och att starta företag på nya grunder i områden som ställts om, genom att styra FoU-investeringar, som ofta saknas, till dessa regioner. FoU-politikens och regionalpolitikens verksamheter förenas på så sätt för att öka den tekniska utvecklingsnivån i unionen som helhet och därmed dess konkurrenskraft på global nivå.

- **Miljöpolitiken** har verkligen en nyckelroll när det gäller att främja en hållbar utveckling och detta berör regionalpolitiken direkt: I strukturfondernas programläggning måste miljöskydd ingå och miljöskydd kan inte enbart bedömas utifrån omedelbara kostnader. Miljömässiga hänsynstaganden ger positiva ekonomiska och sociala effekter genom att den naturliga balansen och naturresurser samt livskvalitet och folkhälsa bevaras och genom att specifika arbetstillfällen skapas.
- Politiken beträffande **informationssamhället** betonar informationsteknikens avgörande betydelse när det gäller att främja företagens konkurrenskraft, tjänsters effektivitet, sysselsättning samt ekonomisk och social sammanhållning. Det europeiska initiativet eEurope strävar efter att göra informationssamhällets fördelar tillgängliga för alla medlemsstater och regioner. Strukturfonderna har en roll i denna satsning som skall leda till att brist på utrustning och ojämlikheter beträffande tillgången till och användningen av ny teknik minskar.
- **Konkurrenspolitiken** styr och begränsar det offentliga stödet till företag, oavsett om detta stöd härrör från nationella medel eller strukturfonderna. Alla åtgärder som delfinansieras av strukturfonderna måste alltså vara förenliga med gemenskapens konkurrensregler. Regional- och konkurrenspolitiken eftersträvar att koncentrera det offentliga stödet till unionens minst gynnade områden.

Publikationer

Inforegios webbplats:
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

Det månatliga nyhetsbrevet:
Inforegio News

Kvartalsmagasinet:
Inforegio Panorama

Den tredje lägesrapporten om
 ekonomisk och social sammanhållning

Gränslös samverkan

Konkurrenskraft, hållbar utveckling
 och sammanhållning i Europa

Partnerskap i städerna

Ett urval av framgångsrika projekt
 som genomförts i Grekland

Besök Inforegios webbplats för att få en fullständig översikt över regionalpolitiken på Europainivå.
 De senaste nyheterna finns tillgängliga på "Newsroom": http://europa.eu.int/comm/regional_policy/newsroom/index_en.htm

Lagstiftning som omfattar strukturfonderna

- Rådets förordning (EG) nr 1260/1999 av den 21 juni 1999 om allmänna bestämmelser för strukturfonderna, ändrad genom förordningarna (EG) nr 1447/2001 och (EG) nr 1105/2003.
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1783/1999 av den 12 juli 1999 om Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF).
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1784/1999 av den 12 juli 1999 om Europeiska socialfonden (ESF).
- Rådets förordning (EG) nr 1257/1999 av den 17 maj 1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till utveckling av landsbygden, ändrad genom rådets förordning (EG) nr 567/2004 av den 22 mars 2004.
- Rådets förordning (EG) nr 1263/1999 av den 21 juni 1999 om Fonden för fiskets utveckling (FFU).
- Kommissionens förordning (EG) nr 1159/2000 av den 30 maj 2000 om de informations- och offentlighetsåtgärder som medlemsstaterna skall vidta när det gäller stöd från strukturfonderna.
- Kommissionens förordning (EG) nr 1685/2000 av den 28 juli 2000 om närmare bestämmelser för genomförande av rådets förordning (EG) nr 1260/1999 avseende stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna, ändrad genom förordning (EG) nr 448/2004.
- Kommissionens förordning (EG) nr 438/2001 av den 2 mars 2001 om genomförandebestämmelser till rådets förordning (EG) nr 1260/1999 beträffande förvaltnings- och kontrollsystemen för stöd som beviljas inom ramen för strukturfonderna, ändrad genom förordning (EG) nr 2355/2002.
- Kommissionens förordning (EG) nr 448/2001 av den 2 mars 2001 om genomförandebestämmelser till rådets förordning (EG) nr 1260/1999 beträffande förfarandet för finansiella korrigeringar av stöd som beviljas inom ramen för strukturfonderna.

Lagstiftning som omfattar Sammanhållningsfonden

- Rådets förordning (EG) nr 1164/94 av den 16 maj 1994 om inrättandet av en sammanhållningsfond, ändrad genom förordningarna (EG) nr 1264/1999 och (EG) nr 1265/1999.
- Kommissionens förordning (EG) nr 1386/2002 av den 29 juli 2002 om genomförandebestämmelser till rådets förordning (EG) nr 1164/94 beträffande förvaltnings- och kontrollsystemen och förfarandet för finansiella korrigeringar rörande stöd från Sammanhållningsfonden.
- Kommissionens förordning (EG) nr 16/2003 av den 6 januari 2003 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1164/94 avseende stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av Sammanhållningsfonden.

Finansiell lagstiftning

- Rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 av den 25 juni 2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget.
- Kommissionens förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002 av den 23 december 2002 om genomförandebestämmelser för rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget.

Europeiska kommissionen

Generaldirektoratet för regionalpolitik

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

I regionernas tjänst

Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer

2004 — 36 s. — 21 x 29,7 cm

ISBN 92-894-7338-X

En stor mängd övrig information om Europeiska unionen är tillgänglig på Internet via Europa-servern (<http://europa.eu.int>).

På samma webbplats finns också hänvisningar till andra publikationer som är avsedda för allmänheten och som ger allmän information om Europeiska unionens roll och dess huvudsakliga politikområden. De återfinns på följande adress: http://europa.eu.int/comm/dg10/publications/brochures/index_sv.html

Du kan även få ytterligare information och andra publikationer på svenska om Europeiska unionen om du kontaktar:

EUROPEISKA KOMMISSIONENS REPRESENTATION

Representationen i Sverige

Nybrogatan 11, 3 tr.

Box 7323

S-103 90 Stockholm

Tfn (46-8) 56 24 44 11

Fax (46-8) 56 24 44 12

E-post: bursto@cec.eu.int

Internet: <http://www.eukomm.se>

EUROPAPARLAMENTETS KONTOR

Kontoret i Sverige

Nybrogatan 11, 3 tr.

S-114 39 Stockholm

Tfn (46-8) 56 24 44 55

Fax (46-8) 56 24 44 99

E-post: info@europarl.se

Internet: <http://www.europarl.se>

Publikationsbyrå

Publications.eu.int

ISBN 92-894-7338-X

9 789289 473385